

(סמ"ק ק')

5/2/5

ח"ר שוטה כפלים דמו בראשו (סמ"ק ק')

כללא דמילתא כל דקפיד קפדי
בהדיה ודלא קפיד לא קפדי בהדיה ומיהו
למיוחש מיבעי (סמ"ק ק')

כנס ורע יוסף. כמו שהיו הדורות זו אחר זו היו מקילין בזוגות והולכין ופוחתין :
(ר"ל ג')

ומה שאין לנו
מזהרים עכשיו מזה לפי שאין אזהרה
רוח רעה מלווה בנינו כמו שאין לנו
מזהרין על הזוגות ועל הגילוי* :

(ת"ש בחולין ק"ט: ד"ו ר"מ)

ואמר הגאון הגי ט"ל [ר"ל בענין זוגות שם בפסח"י]
דאמרו ביה משום סכנת מ"ז ק"ן דהוי נהיגי ביה
והשתא לא נפישו כי ההוא עידנא. (ע"ל ע"ל אשכנזי)

ולי הדל נראה דכשם דשינוי המקומות
ושינוי הזמנים גורם לכמה דברים כגון הרפואות שבשי"ס שעתה אינן מועילות, גם לענין זוגות שהיה
סכנה ושוב ליכא קפידא כלל גם לענינים אלו נשתנה דגברה כטרא אחרא מעין הרע בזה דוק והאריך.

(ברית-ע"ל [מ"ג"ג] - ע"ל סמ"ק סימן ת"ע 58)

יש הרבה דברים
שאסרו חכמינו ו"ל מפני סכנת רוח זיעה או מויקים או שאר ראגות ומפני
שעל איזה מהן אמרו כל מאן דקפיד קפדי בהדיה ועל איזה מהן אמרו שאין אותו
הרוח רעה שורה בינינו ואפילו מה שאסרו מפני שהוא סכנה לבריאות אפשר
שמה שלא כתבו אותם הפוסקים הוא מפני שאין טבעו בני אדם שוין עתה
כמו שהיו בימיהם וזה יוכיח שהרי כמה דברים אמרו בגמרא שיש בהם
סכנה גדולה עד מאד ומעולם לא שמענו ולא ראינו מי שניזוק בהם, לכן לא
אכתוב רק מה שכתבו הפוסקים האחרונים ורגילות לעשותם (י"ל-ת"ל ע"ל 349)

מין החזו"א ז"ל הקפיד שלא לאכול זוגות מביצים כיון דהוא הלכה
למשה מסיני, ולכן השאיר קצת מהביצה השניה.

(למ"ק ר"ל - סמ"ק ק')

ובומנינו לא שמענו
מקפידים בזוגות רק אם יש מקפידים יתנהגו כמ"ש

(ע"ל-ת"ל [מ"ג] י"ב ק"ט/5)

ע"פ הק"מ' 1/23 א"א/א

כי סכנת הוונות
לפי שהם כח השניות וכל שני רע דלכך לא נאמר כי טוב ביום ב' גם גיהנם נכרא ביום ב' וכל הימים
שאינן זוגות הם כח הא' והוונות הם בכח יום ב' וע"כ ביום ד' מארת חסר לחיב ויתן רשות למזיקין כליל
ד' גם ביום ו' נחלקל אדם וארץ ויש לקמן בחרי קטלין בד' מוקינן בו' משום דחרי הוא גוף השניות
אבל הד' אינו רק כח השניות

(מ"א) ב"מ"א - א"א/א (7)

בכמה מקומות ביארנו שבאותם הזמנים היו
העם נמישכים אחר דברי' המונינים כלחשים
ונחשים ופעולות המונינות, וכל שלא היה בהם
סרך עבודה זרה ודרכי האמורי לא חששו
בהם חכמים לעקרם, וכל שכן במה שהיה
הרגלות אצלם בו כל כך שהיה טבעם מקבל
בענין חזוק או חולשה, וכמו שהעידו בסוגיא
זו דקפיד קפדינן ליה, דלא קפיד לא קפדינן
ליה וממין דברים אלו הוא שהיו רגילים
להזהר מן הוונות, וכשתקנו חכמים ארבע כוסות
שלא לגרוע או להוסיף מצד אותם ההבלים,
הוצרכו לרוב רגילותם לתת טעם לדבריהם,
והוא שאמרו ליל שמורים הוא לילה המשומר
ובא מן המזיקין, וכבר נמנעו מטעם זה מלומר
בה ברכה מעין שבע אם חל בשבת, שהרי
לא נתקנה אלא מפחד המתאחרים לבא כגון
עם שבשדות, וכן אמרו שכוס של ברכה אחר
שאינו מענין הסדר מצטרף לטובה ר"ל לבטל
תורת זוגות מן השנים שעברו, ואינו מצטרף
לרעה להחזיר בדין זוגות בצירוף כוס של הלל
הבא אחריו, אם מפני שאינו מסדר הפסח
כמו שכתבנו, אם מפני שאותן שלש שמתחלת
אכילה עד סוף אכילה הם חשבון אחד, והרביעי
שהוא אחר אכילה הוא חשבון אחר, וכן פרשה
בדרך אחרת שכל אחד מהם מצוה בפני עצמה
היא ואין צירוף לאחר עם חברו.

(מ"א) (7)

וטעם איסור זוגות לפי שהבשמים והמורכבים
שולטים על כל מי שאוכל ושותה זוגות:
טעם אחר להרחקת השניות כי הנפרדים
מכה הא'. והשניות מכה הוונות וכדי
לקבוע בלב ענין האחרות ולהתרחק מאמונת
השניות ובענין שכתוב ועם שונים אל תתערב
ופירשו חז"ל ועם אותם שאומרים ב' רשויות
אל תתערב וכן מן השניות ואילך על כן אסרו
הזוגות אפי' בדברים הנאכלים והנשתים כי
ראוים העניינים הטבעיים להיות אות וסימן על
העניינים השכליים:

(מ"א) תפ"א - א"א/א

"האכילת אגוזי" ?

כי אתא רב דימי אמר שתי
ביצים ושתי אגוזין שתי קישואין ודבר אחר
הלכה למשה מסיני ומסתפקא להו לרבנן מאי
נידו דבר אחר וגזור רבנן בכולהו זוגי משום
דבר אחר (פסחים ק"י)

מ"ינו כמה פעמים נש"ם דקאמר בסירוש כלממ"ם, ואינו דוקא, רק ר"ל דבר חזק
כהלממ"ם, כדאמרי' [נדרים ל"ז ב'] כתיבין ולא קריין הלממ"ם, וקא חשיב התם כמה קראי דנביאים וכתובים, וכמו כן [פסחים ק"י ב'] אמרי' דזוגות כלממ"ם
ועס בסוף הענין אמרי' דמאן דלא קפיד לא קפדינן, ודוחק לומר שגם זה הלממ"ם. וכמו כן מ"ינו במסכת ידים פ"ד מ"ג. ועוד כרבה

(תפ"א) (א"א) (7)

עמון ומואב מעשרין
מעשר עני בשביעית הלכה למשה מסיני. כ"ב לפי קוגיות הש"ס וכש"י כאן כל שיקר זה אינו רק חקנת
חכמים ואין נופל פ"ז לשון הלכה מסיני. ועי' מ"ש הרא"ש נדה ב"ה מקוואות בשם הר"י דהך
דעמון ומואב מעשרין דאמרו הלכה מסיני הוא ממש כהך דלא יקרא לאור. בשבת דף י"א ע"א דהוא
מן י"ח דבר ואמרו במתנה לשון באתת אמרו ובידושלמי שם כל באתת הלכה למשה מסיני הרי דלאו
בדוקא אימתר לשון זה פ"ש ולהרוב בעורי אבן כאן נעלמו דברי הרא"ש הללו וכ' כל זאת מסביר
דנפשיה. וכ"י פסחים קי ע"ב שני ביצים ושני קישואים הלכה למשה מסיני לענין זוגות דחיישינן
בהו ע"ש וידענו דכל ענין זוגות אין לו יסוד בדין רק סכנה ודלא קפיד לא קפדינן כדרי' ומ"מ
יקרא זה בלשון הלכה מסיני הרי דלאו בדוקא אמרר גם לשון זה: (מ"א) תפ"א (7)